

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Num de Duminică

pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Num de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 26.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.
Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare gr. 20 fr.
Manuscrisurile nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Proiectul de răspuns al partidului național.

Azi dl Dr. Teodor Mihali a dat citire în careră proiectului de răspuns la mesaj al partidului național. Cine cunoaște cât de puțin stările din Ungaria, știe că grație sistemului și procedurii electorale, acești opt deputați naționali cari au prezentat azi proiectul, reprezintă cel puțin jumătate din cetățenii țării. Glasul celor 8 milioane de nemaghiari asupriți și nedreptățiți de 10 de ani în drepturile lor s'a ridicat în glasul acestui manifest. El nu va primi sancțiunea legală a majorității camerei, dar prin puterea adevărurilor ce cuprinde, prin sinceritatea cu care desvălește partea cealaltă a medaliei ungurești, documentul acesta va rămâne istoric. Cine va căuta în viitor să studieze istoria luptelor noastre politice și parlamentare, va trebui să se oprească la actul acesta și va trebui să-l utilizeze spre a completa icoana stărilor din țara ungurească. Nu ne îndoim că și lumea politică din Austria îi va da atențiunea cuvenită și va înțelege că în proiectul acesta se vestește glasul viitorului, al viitoarelor evoluții spre cari țara și monarhia fatal vor trebui să se îndrumeze, cu toate aparențele înșelătoare de astăzi.

Acesta i meritul cel mai mare al proiectului nostru. Nota lui de căpetenie este tocmai sinceritatea. Actualul guvern și chiar și partidele ungurești de opoziție acoperă toate fața adevărată a țării cu un paravan. Ele proiectează în străinătate icoana unei Ungarii curat ungurești, a cărei viață e curat ungurească și care nu cunoaște decât cel mult dorințe naționale ungurești. Proiectul nostru de răspuns ridică vălul de pe această minciună.

Este mai ales remarcabil curajul cu care se desvălește falsificarea voinței țării prin alegerile din urmă. Se spune pe față că corupție și ilegalitatea au serbat orgii. Banul a fost mobilul care a adus atâtea voturi în tabăra guvernului.

În felul cum este formulat acest pasaj, cu francheța lui, el pare de a dreptul un răspuns plin de adevăr și îndrăzneală, dat aceluși pasaj din mesajul coroanei, în care se constată cu bucurie rezultatul alegerilor și se consfințesc alegerile ca expresia adevărată a țării. E o nemulțămire adâncă, o mânie reținută ce se exprimă pare că în acel pasaj al proiectului nostru.

Partea cea mai însemnată a proiectului este însă aceia privitoare la votul universal și la politica de asuprire și maghiarizare ce se urmărește contra nemaghiarilor.

Votul universal cu toate atributurile democratice, egalitatea, secretul și comunalitatea, este punctul întâi al cererilor formulate de proiect.

Reforma asta precedează chiar și înșirarea plângerilor noastre de căpetenie, a politicii de desnaționalizare. Însemnătatea extraordinară justifică însă rolul deosebit

ce se dă reformei electorale înainte de orice altă chestiune.

În pasajul acesta subliniem mai ales protestarea ce se formulează de acuma contra unei falșifiări a votului universal prin o reformă nedreaptă și împărțirea meșteșugită a cercurilor electorale.

Printr'o reușită trecere se înalță chestia imediat de-a politicii de maghiarizare.

Autorul răspunsului a invocat, printr'o bună în piratie, trecutul în care Suveranul a dat altă atențiune chestiei naționale din Ungaria. În anii 1861 și 1866 împăratul însuși a adresat parlamentului unguresc o admonestare, cerându-i să acorde drepturi largi și instituții naționale și nemaghiarilor.

Remarcăm faptul că despre legea de naționalități se spune că »legea asta satisface trebuințele naționale legitime numai în parte și în măsură foarte redusă«. Este foarte bine că se recheamă asta în amintirea generației de azi.

Sânt atâți oameni cari formulează azi ca dorința noastră supremă și cea mai exagerată execuția acestei legi, care bunăoară nu ne îngăduie nici măcar dreptul învățământului național. Față cu acești oameni trebuie să se amintească că înaintașii noștri în 67-68 au refuzat să se mulțumească cu legea de naționalitate.

Nu avem nici un motiv de a reduce azi măsura pretențiilor noastre naționale cari rămân veșnic aceleași și nu vor putea fi reduse decât de oportuniști.

În pasajele următoare ale răspunsului se înșiră apoi legile și ordonanțele principale cari au înfrânt și modificat cu desăvârșire legea de naționalități. Se amintește cu deosebire legea lui Apponyi și circulara lui pentru maghiarizarea catechizării. Din nemulțumirea ce răsare pe urma lor se prevăd »pagubele luptelor de rasă ce sânt pe punctul de a izbucni și cari ar putea aduce atingere condițiilor de existență a statului nostru«. »După convingerea noastră, încheie acest pasaj, consolidarea țării ungurești nu se va putea realiza decât printr'o politică de stat care știe să puie în conglăsuire cerințele integrității teritoriale de stat cu condițiile de existență ale diferiteor popoare.« Propoziția asta e o formulare lapidară a tuturor năzuințelor noastre politice.

Partea din urmă a proiectului se ocupă cu chestiile de legiuire cele mai actuale. În reforma administrativă întâlnim mult ceruta desființare a virilismului și a dreptului de candidare, de pe urma căreia am suferit atâta. Se amintesc apoi acțiunea de colonizare care »a sămănat germeii urei între fii de diferită naționalitate ai țării«. Proiectul nu a uțat să amintească și cererea după autonomie națională a bisericii unite, independentă de biserica romano-catolică. E un pasaj ce trebuie reținut și arată că partidul național reprezintă de o

potrivă interesele naționale ale amânduror biserici românești.

Proiectul dă o deosebită atențiune chestiilor economice, măsurilor ce trebuiesc luate pentru ocrotirea claselor sociale de jos. Partidul național a înțeles că el nu poate fi numai reprezentantul intereselor pur naționale ci și sociale și economice ale poporului. E o parte cam neglijată de direcția politicii noastre și ne bucurăm că partidul dovedește că nu-i lipsit de *nervul social și economic* în politică.

Am dori cel mult să se părăsească aceia cochetare falșă cu grațiile socialismului care se manifestă în înșirarea atributelor când se vorbește de »împrejurările politice, sociale și naționale.« Postpunerea atributului național după cel social și economic ar putea crede că pentru noi socotim mai importante chestiile sociale și economice decât cele naționale. După convingerea noastră însă soluțiunea chestiei naționale trebuie să primeze pe cea socială și numai după satisfacerea ei poate fi vorba de soluțiunea chestiei proletariului.

Observația ce facem atinge însă numai forma răspunsului și privește o parte neînsemnată. Cu atât mai multă laudă trebuie să aducem fondului ei și felului cum chestiile sânt grupate și exprimate cu claritate și energie simplă și nemeșteșugită, într'un stil care adesea se ridică la înălțimi de limpezime sucin și lapidară.

Nu ne îndoim că el va face întreg efectul său dorit asupra lumii politice ungurești ca și celei străine. Presa creștină din Viena îl va rezuma amănunțit și atunci credem că el va ajunge și sub ochii Aceluia căruia e adresat precum și Acelui căruia se vor adresa mâne aceste manifestații importante.

Textul proiectului.

Maiestatea Voastră împărătească și apostolică regească ! Inalte stăpâne !

Vă salutăm cu respect omagial și Vă mulțumim pentru îngrijirea părintească, cu care ați binevoit a deschide în persoană parlamentul de față, pentru a ne putea începe munca de legiuitori, spre ridicarea mării tronului și consolidarea puterilor țării.

Avem adâncă convingere, că puterea monarhiei, strălucirea tronului, țaria statului și fericirea popoarelor din țară nu se poate realiza decât prin armonia deplină a celor doi factori ai puterii legiuitoare și prin activitatea lor constituțională.

În același timp este de datoria, noastră patriotică de a mărturisi credința că activitatea lor armonică atât de dorită și necesară nu se va putea înfăptui decât înându-se samă de trebuințele simțite de popoarele țării.

Cu adâncă îngrijire pentru viitorul țării, trebuie să declarăm însă imediat în fața Majestății Voastre că parlamentul adunat acuma nu reprezintă voința adevărată a popoarelor din țară. De o parte legea electorală de astăzi răpește unei mari mulțimi de cetățeni pulința de a contribui la reprezentarea țării într'un chip conform cu trebuințele adevărate, simțite de popoare, de altă parte la alegerile trecute deținătorii puterii au săvârșit abuzuri atât de mari, încât voința adevărată a po-

poarelor nu a putut să fie exprimată. Corupțiunea a fost fățișă. Infrințele exercitate prin bani asupra conștiinței și convingerii politice adevărate a alegătorilor, nu au ajuns numai un scandal general, ci trebuie să ridice din punctul de vedere al moralei publice îngrijorări adânci în sufletul cetățenilor iubitori de tron și de țară. Infrințele părtinitoare ale funcționarilor administrativi, ale funcționarilor de stat și chiar ale jandarmeriei au crescut în măsură mai mare decât oricând sub regimul constituțional; dispozițiile legilor au fost nesocotite cu desăvârșire până și de o mare parte a președinților electorali.

Oricât de mult ne dăm prin urmare sama că un mare număr de probleme însemnate și urgente trebuie rezolvite de parlament, și oricât dorim progresul pașnic al țării noastre și întărirea ei pe toate terenurile, totuși nu putem trece sub tăcere convingerea noastră adâncă, că majoritatea parlamentară, formată prin asemenea mijloace nu este îndrituită de a invoca voința popoarelor din țară în sprijinul activității sale și nu este nici chemată, nici menită de a făptui reorganizarea indispensabilă a vieții noastre de stat cerută de evoluția timpurilor.

Majestatea Voastră, o criză politică bântuie de zeci de ani țara și înălțurile toate puterile ei vitale.

Orice încercare constituțională pentru curmarea definitivă a acestei crize și pentru întărirea staționară a unei ordine care să garanteze mersul liniștit al vieții publice a rămas nerodnică. Cunoșcând cauzele adânci ale acestei împrejurări regretabile am căpătat convingerea fermă, că actualele cadre ale constituției sânt nelindestulătoare pentru satisfacerea trebuințelor publice și ale statului nostru. Avem convingerea că a sosit timpul pentru largirea acestor cadre și că ele trebuie să cuprindă un cuprins nou, deplin corespunzător împrejurările politice, sociale și naționale schimbate.

Reformarea Ungariei în spiritul vremii nu se poate realiza decât prin legi votate universal, egal, direct, secret și comunal. Orice încercare care ar căuta să falsifice această idee mare, prin lozincă amăgitoare, ar împiedeca consolidarea țării.

O asemenea reformă ar face prin mijloace meșteșugite expresia voinței adevărate a popoarelor cu neputință și împiedecă armonia necesară a celor doi factori de legiuire.

Reforma va fi sinceră și trainică numai dacă parlamentul reprezintă voința, dorințele și trebuințele adevărate ale popoarelor din țară, căci numai din satisfacerea lor poate răsări în sufletul milioanele populației gândul patriotic de a

asigura cu bucurie și dărnice desfășurarea crescândă a așezămintelor necesare pentru siguranța statului și pentru mărire tronului.

În temelul acestora, conformându-ne dorinței părintești pe care ați exprimat o atât de hotărât în mesajul de tron prin care ați deschis parlamentul din 1906, precum și în mesajul prin care ați deschis actualul parlament, — așteptăm ca guvernul Maj. Voastre, după satisfacerea exigențelor de neamănat — între cari socotim și încheierea convențiilor cu România și statele din Balcani — fără întârziere și înaintea tuturor celorlalte chestiuni să prezinte proiectul de lege despre votul universal, egal, direct secret și comunal împreună cu toate garanțiile necesare cari să asigure deplina libertate și curățenie a alegerilor.

Avem încredere nestrămutată că Maj. Voastră nu veți îngădui alcătuirea unui drept electoral care, pe de o parte, să excludă și mai departe din cadrele constituției clasa muncitorilor, din punctul de vedere al propășirii statului cel mai prețios element al populației, — și care, de altă parte, prin împărțirea circumscripțiilor electorale sau alte mijloace meșteșugite, ar jigni interesele popoarelor nemaghiare ale țării și astfel, făcând, în ce privește împărțirea drepturilor, deosebire între singuraticile popoare ale țării, dinadins ar face din nou cu neputință consolidarea țării. Consolidarea aceasta nu se poate întemeia pe nedreptate sau eghemonia unui popor asupra celorlalte popoare, ci numai pe satisfacerea în măsură egală a intereselor tuturor popoarelor și crearea sentimentului obștesc prin care fiecare cetățean cu drept cuvânt vede în interesul țării interesul său propriu.

Cu durere am constatat, deci, și de data aceasta că în înaltul mesaj al Maj. Voastre s'a omis a se înșira între problemele urgente ale parlamentului și rezolvirea, pe baza principiilor egalității de drepturi, a chestiunii naționalităților, — deși această chestiune a atras înalta băgare de seamă a Maj. Voastre și în vremile de mai înainte și deși Maj. Voastră, îngrijit de bunăstarea tuturor popoarelor de sub oblădurea Maj. Voastră, încă în anii 1861 și 1866 ați binevoit a adresa parlamentului Ungariei avertismentul, să acorde drepturi națiunilor nemaghiare și să se îngrijească de instituții, cari să asigure ființa națională a deosebitelor popoare din Ungaria.

Știut este, dovadă și datele oficiale ale recensământului de stat, că mai bine de jumătate dintre locuitorii țării nu sânt unguri. Și aceste popoare de naționalitate nemaghiară ale țării cu mândrie pot să afirme că au păstrat augustei dinastii, tronului prealalt și patriei întotdeauna cea

mai neclintită credință și că în cursul vremii a lene în împrejurările cele mai critice, niciodată n'au șovăit în credința lor. Pooparele nemaghiare ale țării au, deci, tot dreptul să aștepte ca în drele statului nostru, pretențiunile lor naționale să fie satisfăcute; au dreptul să aștepte să poată valida politiceste în mod corespunzător și să se poată dezvolta culturalcește și economiceste.

În conformitate cu aceasta îngrijire părintească a Majestății Voastre a alcătuit parlamentul din 1868 legea XLIV despre egala îndreptățire a naționalităților. Deși numai în mică măsură îndreptățește pretențiunile naționale legitime ale popoarelor nemaghiare, — această lege sancționată de Majestatea Voastră nici odată n'a fost și nu e nici astăzi executată. Dimpotrivă, guvernurile cari s'au succedat au introdus pe cale ordinațiunilor, iar parlamentele pe cale legiștii dispoziții noi cari nu numai că au deosebit și mai multe articole ale legii XLIV din 1868, ci au urmărit chiar ținta de a despoia popoarele nemaghiare ale țării de individualitatea lor națională și a le contopi în națiunea etnică maghiară.

Clasa intelectuală a popoarelor nemaghiare aproape cu desăvârșire disconsiderată în administrație, judiciară și celelalte ofice de stat. Limba popoarelor nemaghiare e disconsiderată în ciuda dispozițiilor categorice ale legii, în școlurile locuite de ele nu numai în judicatură și instituțiile școlare de stat cari urmăresc cultivarea poporului, — ci și în administrația comunelor și a județelor. Legea XXVII din 1907, sub pretextul instruirii mai cu rod a limbii unghereșe exclude popoarele nemaghiare ale țării nu numai dela puțința ca măcar în propriile lor instituții culturale să se poată cultiva în limba lor maternă, ci le face cu neputință să-și câștige, în propriile lor școli, chiar și cele mai elementare și necesare cunoștințe. Guvernul de mai înainte în vădită contradicție cu dispozițiile legilor în ființă, s'a amestecat nechieemat și fără drept stăruit să reducă și la instruirea religioasă și la limbii materne.

În urma acestor politici greșite popoarele nemaghiare ale țării au fost cuprinse de o adâncă nemulțumire. Cu îngrijire patriotică vedem rătăgirile nenorocitelor lapte de rasă cari stau să se bucniască și cari pot să atingă chiar condițiile de existență ale statului nostru.

Nu e îngăduit să expunem Ungaria la astfel de primejdii și în consecință pe acest teren trebuie să rupem cu sistemul din trecut. Consolidarea statului nostru trebuie s'o căutăm în înțelegerea

Pe mare.

I.

Treceam cu barca 'n cet pe luciu
Invins de-o neînțeleasă teamă
Și 'n lacrimile nostalgiei
Întrețărâam pe biata mamă.

II.

Și cum se cobora amurgul
Pe elegantele gondole,
Am adormit în raza lunii
Citind romanțe spaniole.

Insula Principilor 1910.

Catrene.

Un plic drăguț și roză
Cu slove ce nu mint,
Mi a preschimbant mansarda
Intr'un castel de-argint.

Sânt bolnav și simțesc în mine
Catrene așa când ți o scriu,
Că în curind din a mea casă
Pleca-va singur un sicriu.

București, 25 Iunie 1910.

A. Cotruș.

La cișmeaua Jitarului.

Cum cobori priporul Șimnicului, în apropiere de orașul Cralova, ajungi la cișmeaua Jitarului, scobită în poalele dealului, ca un ochi neadormit care lacrămează de veacuri.

De-departă se aude șopotul izvorului, alunecând ca niște mărgele de argint pe sghiaburile înclinate, sporind apa din lăculețele ce se întind pe toată valea satului în jos.

Sălciți pletoase îi umbresc împrejurările, sub care poposesc carele nenumărate care trec la târg, și unde cărașii găsesc apă bună ca să-și potolească setea pe timpul călduroaselor zile de vară...

Era început de primăvară. Măgurașii se desfăcuseră îmbrăcând codrul. Fiori galbene de pășite și brebenei împodobeau pădurile, iar albăstrele se ridicau ca niște ochi dragi de sub frunzișul veșted. Tocmai de-parte, în mijlocul câmpului, întorcea plugul brazde lungi, grele, sub încordata otâncire a boilor. Era cald și bine. Din spre pădure venia miros de flori și ierburi. Mierle și gauri strigau prin ramuri cu glasuri înțelese, căci florii dragostei chemau natura întregă la viață nouă!...

Din răsăritul soarelui pornisem cu prietenul Sandu către oraș. Amândoi eram cu voie bună. Am rîs tot drumul, am cântat, ne-am povestit amintiri din copilărie, și n'am luat în seamă vremea care se apropia de prânzul mare. Când ne-am trezit, trăsura cobora pe coasta Șimnicului.

Porumbarii din marginea drumului erau plini de flori albe. Prin grădini depărtate se vedeau

zarzării și merii înfloriți. Rândunele cernite țintăiau zarea ca o dungă neagră, iar din dealul vilor veneau cântece de dor primăvăratic. Sub dealul Bucovățului se lămurea firul de argint al Jiului, lângă care dormea orașul, învăluit cu o pănușă albă, străvezie...

Am oprit trăsura aproape de cișmeaua Jitarului, sub o salcie pletoasă. Ramuri înverzite, cu mătășorii mici, galbeni se lăsau de-asupra noastră ca niște brațe întinse de »bun venit«. Apa se prelingea ușor pe sub o podișcă putregăită, iar lângă sghiabul cișmelei fluturau albiștele și fustele albe ca zăpada, la două fete ce înălbeau pânzile.

Ne-am apropiat cu pas domol de ele. Amândouă erau frumoase. Una bălană ca spicul grăului, cealaltă oacheșe ca întunericul codrului. Când ne-au simțit aproape, fără să-și ridice capul au tras tulpănela pe ochi, strângându-și cămășile peste sânii plini, dar nu s'au oprit din lucru.

Pânza udă clepăia de marginile sghiabului, pe când apa rece sărea în stropi mărunți, udându-l obrajii rumeni.

— Bun lucru fetelor, le-am zis!...

— Mulțămim dumneavoastră, ne-au răspuns într'un glas.

— Sânteți din Șimnic?

— Vezi bine că din Șimnic, zisă cea oacheșe. Din satul cu oameni, răspunse cea bălană.

— Sânteți surori, le-am întrebat?

— Da, suntem surori, zise una făcând cu ochii celelalte. Dar, dum-tea ce vrei să știi, mă întrebă cea oacheșe, pironindu-și ochii negri în lumina ochilor mei?

Văzând că le arde de gîmă, am schimbat vorba:

dintre popoarele nemaghiare, și nu în neunirea lor, provocată în mod artificial prin o politică de stat fără rost. Iar această înțelegere nu se poate naște din unitatea de limbă, care și în sine e imposibilă, ci numai din unitatea sentimentelor cu adevărat patriotice, cari și-au luat ființa dintr-o comunitate de interese concrescute în cursul unui mileniu; sentimente patriotice cari atât la unguri, cât și la celelalte popoare sânt concrescute inalterabil cu propriile lor sentimente de rasă. Convincerea noastră e că întărirea firească a Ungariei poate fi obținută numai prin o politică de stat care știe să aducă în armonie cerințele de integritate teritorială și constituțională a țării cu condițiile de existență națională ale deosebitelor ei popoare.

Așteptăm deci de la guvernul Majestății Voastre să prezinte grabnic parlamentului proiectele de legi cari să creeze această armonie și să satisfacă pretențiunile naționale legitime ale popoarelor nemaghiare din țară. Și până atunci așteptăm de la guvern ca, rupând cu principiul practicat de guvernele anterioare de a respecta legile după plac, — să execute legile în ființă fără considerare la naționalitatea cetățenilor și să desființeze toate dispozițiile cari jignesc drepturile lor naționale. Așteptăm în același timp să facă, cât mai în grabă, pașii necesarii și pentru înlăturarea dispozițiilor legislative, cari, întemelate pe politica de stat greșită de până acum, — urmărind, sub lozinca unității naționale, ținta unificării de rasă — au stârnit în inimile popoarelor nemaghiare din țară neîncredere față de stat.

Majestatea Voastră împărătească și apostolică regească!

Deși actualul parlament, în baza cauzelor arătate deja, nu se poate considera de expresia voinții adevărate a țării și deși, în consecință, ar trebui, ca, deodată cu legiuirea dreptului electoral democratic și cu realizarea egalității de drept, să considerăm problemele ce revin actualului parlament sfârșite, totuși nu ne putem abține de a nu ne arăta pe scurt și plini de supunere părerile asupra acelor probleme mari și de o însemnătate cardinală, pe cari Majestatea Voastră ați binevoit ale înșira în mesajul de tron drept probleme de rezolvit.

cerem restabilirea stării legale. Tot astfel, una dintre dorințele noastre de frunte e garantarea echilibrului gospodăriei statului și întărirea creditului de stat. Credem însă că actualul sistem de impozite nu e nici potrivit, nici drept și cerem așezarea pe baze noi a întregului nostru sistem de impozite, în scopul ca sarcinile publice să se împartă mai cu dreptate între cetățenii sta-

tului. Cerem aplicarea principiului progresivității în toate ramurile impozitelor și, în deosebi, reformarea dării de pământ, pe baza unui cadastru regnicolar, absolut nou. În interesul clasei muncitorilor și peste tot în interesul micilor existențe, dar având în vedere principiul dreptății, socotim drept o necesitate arzătoare, casarea impozitelor puse pe cele mai necesare articole de consum și în general a tuturor impozitelor de consum, a impozitelor indirecte, așa ca și pe acest teren să se valideze principiul suportării în proporții juste a sarcinilor.

În locul minimumului de existență, înființat numai la aparență în noile legi de impozite, credem că e de o necesitate necondiționată să se asigure minimumul de existență nefalsificat și totodată și scutirea locuințelor indispensabile ale muncitorilor, precum și asigurarea prin lege a inalienabilității locuințelor lor indispensabile. Una dintre datorințele inexorabile ale camerelor apol anjarea prin lege a impozitelor comunale, municipale, bisericăști și școlare, așa ca stabilindu-se limitele maxime ale acestor categorii de impozite, comunele mai sărace să poată fi scutite de sarcina aproape insuportabilă a acestor dări. În schimb, credem că e cu dreptate și de dorit, ca impozitul pe articolele de lux, — impozit care a fost legiuiri odată, dar care a fost desființat în curând după aceea — să se înființeze din nou.

Luăm, cu mângâiere și cu adâncă supunere, la cunoștință gândul, izvorit din pornirea părintească a Majestății Voastre, gândul de-a reforma sistemul administrației noastre conform împrejurărilor și exigențelor schimbate ale țării și ne place a spera, că cu prilejul acestei reforme, care nu se poate înlăptui decât pe baza principiului autonomiei administrative moderne, casându-se instituția învechită a virilismului, precum și dreptul de candidare, drept care împiedică orice validitate liberă a voinței cetățenilor — legitimize pretenții de naționalitate și limbă ale populației nemaghiare din țară, vor fi înlăptuite de atențiunea cuvenită, conform principiului, singurul corect, că fiecare popor să fie cârmuit în limba sa proprie. Așteptăm apoi ca aceasta să se facă tot asemenea și cu prilejul rezolvirii problemelor ce s'au pus în perspectivă pe terenul legislațiunii justiciare. Între aceste probleme trebuie să înșirăm în primul rând regularea prin lege a dreptului de întrunire și asociare, precum și asigurarea într'un mod mai intens a libertății de cuvânt și de presă.

Continuarea și a anjarea dreptății, pe calea legii a acțiunii de colonizare și parcelare, precum și aplicarea ei corectă și justă, o așteptăm cu dor, deoarece, cu deosebire pe terenul acesta, guver-

nele din trecut, prin modul lor de purtare, de grijă unilateral au săvârșit acte de o nedreptate eclatantă, iar prin neechitabili lor proedură de a nu împărtași popoarele nemaghiare ale țării din bin-facerile acestei acțiuni, au sămănat sămânța p'zmei între fiii de diferită naționalitate al țării. Drept una din țintele cele mai de frunte ale propunerilor ce va face guvernul Majestății Voastre pentru sprijinirea intereselor comerțului, pentru prosperarea industriei și pentru ameliorarea stării muncitorimii, trebuie să fie, după convencerea noastră: îmbunătățirea referințelor de trai ale țării, deoarece ar fi o nenorocire de urmărit incalculabile, dacă nu s'ar putea împiedica emigrarea enormă ce o cauzează starea insuportabilă în care au ajuns referințele economice și de trai.

Dorim, ca guvernul Majestății Voastre să prezinte cât mai curând proiectul menit să asigure atât pe seama bisericii romano-catolice, cât și pe seama bisericii greco-catolice române o autonomie separată și neatârnată una de alta, precum și proiectul despre dezvoltarea după dreptate a congruei profesiei. O dorință, tot atât de vie, a noastră e însă, ca autonomiile, garantate deja și prin lege, ale celorlalte confesiuni, să fie respectate și ca nedreptățile ce s'au făcut din partea guvernelor de mai nainte împotriva autonomiei singuraticelor biserici, să fie remediate.

Cerem executarea articolului de lege XX din 1848 față cu toate confesiunile din țară — pe baza egalității de drepturi. Practica urmată până acum de guvernele noastre cari au acordat unor confesiuni ajutoare disproportionat de mari, refuzând în același timp altor confesiuni și ajutoarele cele mai necesare, nu e proprie a deșteptății în cetățeni sentimentul înțelegerii, ci devine izvor de nouă și legitimă amărăciune și de neîncredere față de stat.

Promovarea chestiunii instrucțiunii publice e și dorința noastră cea mai ferbinte. Socotim ca cel mai mare interes al țării asigurarea propășirii culturale a fiecărui cetățean. În ce ne privește pe noi, — vom munci ca fiecare popor al țării să se poată bucura de bunătățile culturale ale naționale proprii, să se poată primi educația în această cultură și s'o poată promova fără piedeci, pentru că numai popoare bogate și culte sânt un reazim sigur pentru Tron și patrie deopotrivă, iar adevărată cultură se poate câștiga numai prin o educație religioasă-morală în limba maternă.

Pe lângă rezolvirea chestiunea băncii comune, corespunzător intereselor economice ale țării, socotim și mărturisim ca necesară dezvoltarea puterii de apărare în măsura și direcția ca să poată corespunde între toate împrejurările chie-mării, sale ca apărătoare a siguranței și poziției monarhiei. Chiar de acela cerem ca armata să fie scutită de înfrința lozincelor înșelătoare și să rămână o instituție a statului, în care fiecare fiu al popoarelor Majestății Voastre să simtă că în aceleași măsură li-se la la toți în considerare și religia, și naționalitatea și limba lui maternă.

Pătrunși de necesitatea de a face tot mai intensivă instrucția militară atât de importantă, socotim că corpurile de armată trebuie în așa fel organizate, încât instruirea soldaților întotdeauna și pretutindenea să se poată face în limba lor maternă. În același spirit așteptăm să vedem înactivată și noua procedură criminală militară și socotim că atât din punctul de vedere militar cât și din punctul de vedere al economiei naționale decretate prin lege a serviciului militar de doi ani, promis de guvernele anterioare ale Majestății Voastre, nu se mai poate amâna.

Cu satisfacție omagială am luat cunoștință din înaltul mesaj de tron al Majestății Voastre că, alianțele monarhiei au rămas nealterate și că raporturile noastre cu toate puterile continuă a fi cele mai prietinoși și ne exprimăm dorința ferbinte ca înțelepciunea Majestății Voastre, puterea monarhiei și întărirea popoarelor să statornicască binecuvântările păcii ce rezultă din aceste raporturi prietinoși.

Cu adâncă pietate ne aducem aminte de ani-

— Dar în satul ăsta, toate fetele is așa frumoase ca voi?

— Toate. Dar și flăcăi avem voinici ca bradul, și frumoși ca șoimul. O! de i-ai vedea dumnea voastră, n'ai mai sta de vorbă cu noi acum...

— Cum așa, întrebai năcăjit?

— Uite bine, cum să fie. Și schimbând de o dată vorba ne întrebă:

— Dar dumneavoastră din cotro veniți, de departe?

— Din lume, răspusei așa într'o doară...

— Dar ce, v'ați supărat ne zise cea bălană, măsurându-ne cu ochii ei albaștrii ca vlopelele de primăvară?

— Da, ne-am supărat, le-am răspuns!

— Atunci, drum bun!... Cerași-vă norocul în altă parte...

Am tăcut cu toți. Noi le priveam de departe, pe când ele începuseră să sbată iar pânza de marginile sghiabuului. Șopotul apei ce cădea din țururul isvorului, producea un cântec pustiiv, singuratic. Un cuc prinse a cânta pe un vârf de părtat. Apoi altul, și iar altul!...

Căldura se lăsa de sus tot mai supărătoare!... După un timp, cele două fete se ridicară, cătând de-alungul unei cărări, ce se pierdea pe sub grădinile satului...

La colțura unui gard de uluci, se iviră doi

tineri, cari veneau cu pași domoli către cișmea, legănând pe umeri câte o furcă...

Atunci fetele se întoarseră către noi și ne ziseră într'un glas:

— Luați o mai repede la picior, că uite, ne vin bărbații. Și de vor găsi aici...

— N'o să plecăm, le-am răspuns. Ba chiar o să le spunem că voi ne-ați chemat.

— A, ba bine, zise ce-a oacheșe, pe când cea bălană umplu pumnii de apă și aruncă de două trei ori în spre noi...

Uzi, cu fața rouată, ne-am depărtat de ceșmeaua Jitarului.

Când ne-am urcat în trăsură, ne-am aruncat ochii în urmă. Ce doi tineri stăteau răzimați de furci în fața ceșmelii. Alături de cruce fluturau altițele celor două neveste; iar pânza udă clepăta cadentă, sbătută de marginile sghiabuului...

Cucul se auzea cântând tot mai departe și tot mai rar. Un erete juca sus, în mijlocul câmpului, pe când un stol de vrăbii, clipea într'un arțar stufoș...

Am pornit iar la drum în goana cailor, frământând în minte imaginile celor două neveste... Și ce ochi frumoși aveau amândouă!... Parcă întreaga primăvară cu florile-i frumoase, cu tine-rețea și parfumul-i dulce se grămădise în făptura celor două femei, care înalbeau pânza la ceșmeaua Jitarului.

C. A. Giulescu.

Pentru cumpărare

pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

versara de 80 de ani a Maiestății Voastre și ne rugăm de cel atotputernic că, spre bucuria tuturor popoarelor, să umple de mărire și mulțumire deplină șirul lung de ani în cursul cărora Maiestatea Voastră va mai avea să se îngrijască de pe înaltul tron cu inimă părintească de ferirecirea acestor popoare.

Cu nestrămutată credință către patrie și tron sperăm că do. Ințele noastre legitime vor fi ascultate și rugăm pe Dumnezeu să reverse darul său asupra domniei părintești a Maiestății Voastre.

Ai Maiestății Voastre împăratești și apostolice regești slugi piecate, — deputații parlamentului ungar-croat slavon și dalmatin.

Declarațiile P. S. Sale episcopului de Caransebeș. O corespondență oficioasă a guvernului Bud. Tudósító spune că declarațiile P. S. Sale episcopului M. Cristea, reproduse și de noi nu pot fi autentice. Prelații români ar fi gata de a rupe cu politica partidului național care ar fi suferit o înfrângere deplină la alegeri. Atitudinea românilor moderați va atrage de direcția urmată de cirmuitorul dela culte în chestiile bisericești și de instrucție publică. Dacă direcția asta va satisface așteptările românilor, atunci moderații vor porni o mare campanie contra năzuințelor politice exagerate ale partidului național. În sfârșit oficiosul așteaptă o desmințire dela P. S. Sa episcopul Caransebeșului, pe care credem însă că nu o va vedea.

Este însă foarte important că nici oficiosul guvernului nu îndrăznește să dea moderaților nădejdea că li-se vor satisface nădejdele întru schimbarea politicii ministrului de culte.

Cinci universități nouă. Pentru a pune capăt competiției orașelor ungurești pentru a treia universitate ungurească, guvernul a găsit soluțiunea cea mai comodă și simplă. A hotărît înființarea a cinci universități nouă și a unei școale politehnice. Fiecare oraș va primi deci ceia ce dorește. Numai contribuabilii nemaghiari vor fi mai puțin mulțumiți cu soluția asta care contribuie la luxul acesta de universități [pe cheltuiala lor și spre maghiarizarea lor.

Iată comunicatul unui ziar oficios »P. Ll.« în chestia asta:

După însărcinarea ministrului de instrucție consilierul de curte Demeczky Mihály, însărcinat cu aceste lucruri încă de contele Apponyi, a elaborat proiectele pentru cinci universități nouă. Se proiectează înființarea a cinci universități nouă, anume în Pressburg, Cașovia, Dobrișin, Seghedin și Fünfkirchen. În fiecare din aceste orașe se va înființa câte o facultate și la câteva din ele se vor înființa și școale superioare de agricultură. Proiectele cuprind și amănunte financiare și de construcții. Orașele interesate au făcut administrației învățământului propuneri atât de favorabile, încât acest mare progres cultural nu va implica pentru stat cheltuieli prea mari. Consiliul de miniștri se va ocupa probabil în curând cu chestia aceasta.

Noul ministru german la București. Din Berlin se telegrafiază că în locul lui Kiderlen-Wächter, fost ministru german la București, numit secretar general al ministerului de externe german, — a fost numit Dr Rosen, fost până acum ministru german în Maroc.

La Vârșeț nu va fi alegere nouă. Fostul ministru de comerț, Läng, care a fost ales în două cercuri: la Vârșeț și la Dobrișin, s'a declarat pentru mandatul din Vârșeț, rețânându-și astfel mandatul răpit dela români și lăsând în voia partidelor ungurești mandatul unguresc al Dobrișinului.

Interview cu prim ministru bulgar. Un redactor al ziarului »Politische Correspondenz« din Viena a avut o întrevvedere cu Malinov, ministru-președinte bulgar, care petrece acum în Viena. În această întrevvedere, dl Malinov a făcut câteva declarații foarte interesante. Înainte de toate a constatat că relațiunile dintre Bulgaria și Austro-Ungaria sânt nu numai bune, dar poartă un caracter amical. Primul-ministru a relatat cu o deosebită satisfacțiune schimbul de vederi ce l-a avut cu dl Aehrenthal, zicând că sincerile declarațiunii ale ministrului de externe austro-ungar i a făcut o excelentă impresiune.

Cu privire la congresul panslav din Sofia, dl Manilov a contestat cu energie că congresul ar avea un caracter politic; singurul și adevăratul scop al congresului este de a favoriza o apropiere culturală și economică între popoarele slave. Dl Manilov a respins mai ales bănuțala cumcă acel congres ar avea întrucăva tendințe ostile Austro-Ungariei.

Legăturile dintre Sofia și Constantinopole sânt corecte.

Bulgaria urmărește cu liniște afacerea cretană și cu încredere că se va găsi o soluțiune convenabilă. Bărbați de stat nu au de fel dorința a se supune la darea unei soluțiuni favorabile acestei chestiuni și o atitudine contrară nu ar putea fi suagrată Bulgariei care este recunoscută ca un element de pace și voiește să rămână astfel.

Scrisori din București.

Bibliotecă noi. — Biblioteca ovreiască. — Ovrei și propagandă protestantă. — Zvonuri despre tovarășia lui Mangra. — Guvernul român și mohamedanii.

București, 25 Iunie.

Grație gustului de citit, care se răspândește în mod îmbucurător, în București și-au făcut apariția în timpul din urmă o mulțime de »biblioteci«. Casele de editură se întrec în ce privește micimea prețului broșurilor, cea mai mare parte traducerii din autori străini cu nume literar cunoscut. Pe lângă »Biblioteca pentru toți« și a »Minervel«, astăzi apar la București broșuri interesante în biblioteca Lumina, al cărei prim număr conține câteva foarte frumoase nuvele de Emil Gârleanu. Este apoi »Biblioteca nouă«, în format mai mare, care publică traduceri cu deosebire din literatura rusească. Prețul broșurilor din aceste biblioteci variază dela 30 la 75 de banii.

Îmbucurător ar fi faptul acesta, dacă instituțele editoare n'ar rivaliza între ele numai în ce privește reclama și ieftinătatea prețului, ci și calitatea operilor. Căci adeseori se publică lucruri fără de nici o valoare. Traducerile sânt făcute adeseori de oameni, cari n'au nimic a face cu literatura. În aceste cazuri limba românească este chinată și schimonosită ca vai de ea. Acum în urmă cititorii sânt formal asinași de o nouă bibliotecă, Biblioteca ovreiască din care a apărut până acuma trei numere. Subiectele sânt luate din viața evreilor, tratate fiind cu o vădită tendință anticreștinească. Primele numere publică traduceri într'o românească imposibilă din diferiți autori ovrei. Remarcăm între altele numele David Leib Magdeburger de S. Kohn. Subiectele sânt luate din viața evreilor din alte țări, mai ales din viața de ghetto. Editorii anunță însă că în curând vor publica nuvele și romane cu subiecte luate din viața evreilor din România »a căror viață atât de sbuciumată și de plină de persecuțiuni și suferințe, este un bogat izvor de inspirație«. Aici se va publica între altele falmoasa răzburare a suprefectului, un galimatias fără de sfârșit, în care cu o îndrăzneală ne mai pomenim să se insultă autoritățile românești și se face apoteoză vânzătorilor de haine vechi și a celor cari otrăvesc țărânilor din satete și tirgușoarele nenorocitei Moldove.

Ziarele evrești laudă această inițiativă, accentuând puterea culturii iudevești și importanța acestei culturi.

Fără îndoie, pe noi ne interesează apariția acestei biblioteci. Întâi pentru că e scrisă în limba noastră, al doilea pentru că chiar în graiul nostru străbun — schimonosit — ni-se aruncă atâtea invective.

Alarmată de propaganda ce o făceau catolicii în țară, societatea românească a început o frumoasă acțiune pentru apărarea legii strămoșești. În timpul din urmă avem de remarcat frumosul act al doamnelor române, cari au înființat societatea ortodoxă, al cărei scop este în primul rând de a paraliza acțiunea catolicilor în școlile particulare susținute de ei.

Știți că astăzi și jidanii se plâng de propaganda ce se face în școli? Ziarele lor sânt furioase în contra felului cum se predă religia în școlile protestante germane, unde majoritatea elevilor sânt evrei. Căci ei au în primul rând interesul de a neglija cultura românească. Ascultați numai cum se jeluiește Curierul Izraelit în contra acestei propagande:

»Pentru a ne putea face o slabă idee de forțele ce ei desfășoară numai în București, e destul să arătăm că numai școala misionară de fete din str. Oiteni e frecventată de peste 600 copii evrei, iar cea superioară din str. Negustori, de aproape 400. Aici ei nu se mărginesc numai de a predica copiilor toată ziua despre »Heiland« și »helilige Marie«; știu chiar să amăgească ochii părinților neținând cursuri Sâmbăta și în celelalte sărbători evrești. În schimb însă »Fräulein Schwester« știe să atragă pe micii copii ca să vie regulat în fiecare Sâmbătă și sărbătoare evreiască la biserica protestantă, când fiecare copil capătă o poză sau altă jucărie, iar după ce a strâns un anumit număr de poze, câpătă o carte, care cuprinde tot felul de legende tendențioase.

Nu se mulțimesc cu atât. Școlile de aici nu sânt de cât niște școli pregătitoare pentru ultima instanță misionară, care își are sediul în Ierusalim și de unde se recrutează ienicerii, cari au a împărștia apoi idelle misionare.

Protesteze alăturca de noi toți acela pentru cari sufletul evreiesc nu e un ce consacrat pe'rei pentru care cultura strămoșească nu este un bun pe care l'am putea schimba pe promisiunile primilor veniți și cu puteri unite să punem stavila celei mai pervertitoare propagande, care s'a făcut vr'odată printre evreii din țară.

Așa se manifestă indignarea zisrului ovreesc în contra propagandei, care nu există. Căci știu ei bine misionarii străini că orice propagandă printre fii lui Israel e zadarnică. Interesant este însă că, după ce nu li s'alește nimic să și dea copiii la aceste școale, au aerul de a impune ei studiile cari se propun, precum și felul de propunere.

Și fiind că este vorba despre ovrei, nu pot lăsa nelămurit un zvon, care circula în București. Se știe că până mai dăunazi redactorii ziarelor bucureștene erau recrutați în mare parte din ovrei. Astăzi aceștia au început a nu mai avea căutare, deoarece lumea s'a săturat de intrigile și de moravurile introduse de ei în presă. Se afirmă că unul dintre acești gazetari ovrei va fi dus la Budapesta, unde vicarul Mangra și soșii lui vor scoate o gazetă pentru propaganda idellor lor. Perechea ar fi cât se poate de interesantă: Un călugăr ortodox, lucrând la acelaș birou cu un jidan habotnic, înfrățit amândoi de acelaș dragoste de neamul românesc. Dacă nici cu ajutorul gazetarului evreu importat din București, guvernamentalii români nu vor putea câștiga aderenți, atunci, veșni a pomenire tuturor aspirațiunilor de parvenire. Ar fi însă inter sat să știm părerea lui Salușinski în această privință. Trebuie să se revolte bietul om când va afia de noul tovarăș de idei, pe cari plânuesc a l-i aduce din București agenții români al guvernului.

FABRICA DE OBLOANE
JALUSINE DE ESSLINGEN
CONTRA KAZELOR SOLAR
SI STORURI

RONA
ERNÓ
BUDAPEST
TELEFON 23-85

ZABELLA
UTCZA 47.
TELEFON 23-45.

Și ar avea dreptate. Dacă e vorba de gazetari cari să se preteze la orice, nu ne avem noi acolo gazetarii noștri evrei? Noi avem jidanii noștri. Sus, Șalușinski, protestează!...

La Constanța s'a făcut ieri cu o deosebită solemnitate punerea pietrei fundamentale a noii moschee, pe care guvernul român o ridică, cu cheltulala sa pe seama mohamedanilor din acest oraș. Aceasta va fi cea mare moschee din țară și, alături de școala mohamedană, unul dintre cele mai frumoase edificii din orașul Constanța. La această solemnitate a asistat dl ministru al cultelor, împreună cu secretarul general, precum și prefectul județului, autoritățile civile și militare și plutoanele de soldați mohamedani din garnizoana dela Constanța.

Serviciul religios a fost oficiat de muftiul județului, Hafus Aifaat, care a ținut și o frumoasă cuvântare mulțumind guvernului român, care cu atâta părintească îngrijire se interesează de dezvoltarea culturală și religioasă a supușilor săi otomani, îndemnându-l să și iubească limba și legea lor, ceea-ce alte guverne din alte țări n'o fac cu cetățenii de altă limbă. Prelatul turc a asigurat că populația mohamedană știe să fie recunoscătoare pentru binefacerile primite dela guvernul român.

Di Haret, răspunzând muftiului a arătat că în România, în fața legilor toți sânt egali și statul român știe să îngrijască de supușii săi, știe să le respecte sentimentele lor naționale. Impresia discursului ministrului de culte român a fost adâncă. Din acest discurs ar trebui să învețe multe și domnii din capitala Ungariei civilizate.

Correspondent.

Aplanarea conflictului româno-grec.

În cele din urmă, după o lungă și nedemnă trăgănare de mai bine 3 săptămâni, Grecia a dat României satisfacția cerută pentru vandalismul săvârșit în portul Pireu.

Eri, Duminecă, vaporul »Impăratul Traian« a intrat din nou în portul dela Pireu, pentru a primi satisfacția cerută.

Guvernul român de două zile a fost în posesia notei guvernului grecesc prin care se acordă satisfacția, dar guvernul românesc n'a dat publicității această notă pentru a nu fi silit — prin anarhia grecească incomensurabilă — să desmintă, cum s'a mai întâmplat, aplanarea conflictului.

Eri, aplanarea a avut loc în mod oficial. Iată amănuntele aplanării.

București, 10 Iulie n. Înainte de a pleca în Pireu, comandantul vaporului »Impăratul Traian« a fost primit la ministerul de externe, unde i-s'au dat instrucțiile în vederea reluării curselor la Pireu și a formalităților pe cari guvernul grecesc s'a angajat să le îndeplinească la Pireu la sosirea vaporului.

Atena, 10 Iulie. Vaporul »Impăratul Traian« a sosit azi dimineața în portul Pireu. Aici a așteptat pe căpitanul portului, care împreună cu delegații guvernului a sosit, în bărci, pe la orele 10 și cu toții au fost primiți de comandantul vaporului român, maiorul Periețeanu, înconjurat de întregul personal al bastimentului.

Căpitanul portului a cerut în numele guvernului grecesc scuze pentru cele întâmplate, dând și o garanție formală și oficială, pentru viitor, în ceea ce privește siguranța vaselor române pe litoralul grecesc. La sfârșit a remis suma de 20.000 lei despăgubire.

Marinarii grecești au descoperit ascunzișul dezertorului român liberat de greci și l-au predat autorităților române.

Atena, 11 Iulie. Vaporul »Impăratul Traian«

s'a înapoiat la Constanța. Câtă vreme a fost în port nu s'a mai întâmplat nici un incident.

București, 11 Iulie. Vaporului român i-se va face în Constanța o primire oficială din cele mai frumoase.

Ministrul de externe d. Djuvara va oferi următoarele decorații conferite de rege: comandantului Periețeanu »Steaua României« în gradul de ofițer, iar medicul bastimentului va fi numit cavaler al »Stelei României«. De asemenea se va oferi — restulul din personal — alte decorații mai mici.

Cuvântul partidului naționalist.

— Ședința Camerii. —

Ședințele camerii se urmează monotone, fără incidente, în mijlocul unei generale lipse de interes din partea deputaților. Discuția proiectului de adresă se apropie repede de sfârșit și guvernul, care avea motive să se teamă de o aprigă furtună parlamentară, e însuș uimit de această desfășurare domoală a evenimentelor. Un privitor neorientat ar putea să rățească ușor în judecarea situației, amăgit de această aparență de liniște și n'ar recunoaște presemnele furtunii ce, pentru un ochi mai orientat se desenează lămurit, tocmai în miezul acestei stări de o semnificație dodonică.

Monotonia ședințelor a fost azi tulburată totuși pe-o clipă prin cuvântul partidului naționalist, cuvânt de-o lumină prea intensă, încât a făcut să reapară în fața conștiinței deputaților în toată grozăvia ei stafia alegerilor. Cuvântătorul partidului, dl Dr. Teodor Mihali, a dat apoi citire proiectului de adresă întocmit de partid. Publicăm acest proiect în altă parte a ziarului, iar cu însemnătatea lui politică ne ocupăm la loc de frunte.

Ședința.

Ședința se deschide la orele 10 și 20 m. După aprobarea sumarului ședinței trecute, se intră în discuția adresei.

Primul orator e opoziționalul Preszly Elemér. Preszly atacă guvernul pentru programul său antipatriotic. Acest guvern nu urmărește altă țintă decât a câștiga bunăvoința cercurilor aulice din Viena (Zgomot. Vociferări). Și acest guvern, ca să-și câștige majoritatea, a săvârșit la alegeri cele mai mari volnicii. Parlamentul de azi e numai caricatura unui parlament!

Partidul guvernamental de azi e continuarea vechiului partid liberal corupt. N'are nici o încredere în guvern și se declară pentru proiectul de adresă prezentat de contele Batthyányi. (Aplauze la Justiști. Zgomot. Președintele sună).

Proiectul de adresă al naționaliștilor.

Dr. T. Mihali: Zugrăvește teroarea și corupția alegerilor. Administrația s'a năpustit cu o furie sălbatecă în deosebi asupra candidaților naționaliști.

Președintele: Rog pe d. deputat să vie mai aproape.

Pozsgay M.: Du-te de ia loc într'un fotoliu ministerial! (Iaritate).

Dr. T. Mihali: Arată programul partidului naționaliștilor nemaghiare, care e singurul program menit să realizeze adevărata libertate și fericire a cetățenilor. Guvernele și partidele ungurești au nesocotit întotdeauna acest program, uitând că el e sinteza viitorului țării. Dintre toate chestiunile mari câte frământă azi obștea, cea mai de frunte e așa-numita »chestiune a naționalităților«. Guvernul ar da o dovadă de pricere a situației, numai angajându-se să rezolve întâi de toate problema aceasta, înlăptuind votul univer-

sal neîngrădit, spre fericirea tuturor popoarelor din țară. Rezultatul alegerilor a amânat numai criza, fără să o previe însă și fără s'o rezolve. Majoritatea guvernamentală a răsărit din corupție și imoralitate. Adevăratul parlament, care să fie expresia curată a voinței cetățenilor, va răsări numai pe urma votului universal. Și până nu se va realiza acest deziderat al popoarelor, nu va fi pace în țară.

Vorbește despre dreptul de întrunire și asociere, un drept de care și au bătut joc toate guvernele și care a fost nesocotit și în cursul campaniei electorale zi de zi din partea organelor guvernului. Denunță o mulțime de cazuri pentru a ilustra halul aziatic al libertăților publice în Ungaria. Conducătorii firești ai popoarelor nemaghiare sânt prizoniți și infundați în pușcăie.

O voce din dreapta: Cu iredentiști nu stăm de vorbă!

Dr. T. Mihali: Noi nu sântem iredentiști. Noi nu depășim niciodată limita pe care ne-o fixează interesele țării, dinastiei și monarhiei.

Vorbește apoi despre prigonirea școalelor nemaghiare și despre prigonirea bisericilor românești. În școalele populare române, sîla limbii ungurești omorâă germeii oricărei educații. Ținta supremă, urmărită de toate guvernele, e un vis deșert de altfel, consiitue totuși o fatală nenorocire pentru țară.

Naționaliștilor li-se aduce ades acuza, că ar gravita în afară. E o acuză infamă aceasta. Noi nu sântem dușmanii ungarilor.

Novák J.: Dar în 48 cine a omorît pe unguri? (Aprobări pe băncile din stînga).

Dr. T. Mihali: Naționalitățile sânt totdeauna trădătoare de patrie. (Sgomot.) Volnicia și atrocitățile administrației seamănă pretutindeni amărăciune.

Intreruperi: Ce e cu băncile?

Dr. T. Mihali: Băncile ungurești nu ne dau bani, noi sântem deci nevoiți să ne înființăm bănci de-ale noastre (? R.) Vorbește despre fărâdelegea colonizării și parcelării. Cere un nou sistem de impozite, care să aibă ca bază principiul progresivității. Cere legiuirea votului universal și protestează împotriva declarațiilor deputatului Szabó István, care a cerut o nouă împărțire a circumscripțiilor, în așa fel, ca națiunile nemaghiare să n'albă nici o circumscripție cu majoritate. Dă apoi citire proiectului de adresă al partidului naționaliștilor nemaghiare.

Președintele ridică ședința pe 10 minute.

După pauză, deputatul *Farkas Pál* cere cuvânt în chestiune personală și respinge atacurile dlui *Mihali*, care a spus despre cartea lui *Farkas* că nu e decât o colecție de minciuni. Deputatul *Farkas* a scris adecă o carte despre politica de proprietate din Ardeal, afirmând că băncile românești sărăcesc poporul și că poporul se plînge împotriva statului, nedându-și seamă de adevărata pricină a mizeriei sale.

Issekutz Gy: Se ocupă cu proiectul prezentat de partidul naționalităților nemaghiare. Legea de naționalitate XLIV din 1868 trebuie casată, nemai fiind nici o nevoie de ea. Naționalitățile fac parte din trupul națiunii maghiare unitare și indivizibile și ele nu se pot pune decât pe punctul de vedere al statului maghiar. Polemizează apoi cu contele *Batthyányi* și cu *Szabó István* (partidul amicilor gospodari), pledând contra votului universal. Termină, mai polemizând cu contele *Apponyi*, cătră ceasurile două.

„Inspectori școlari confesionali“.

— Vocci din public. —

Articolul publicat sub acest titlu în nr. 132 din a. c. al »Tribunei« de »un adevărat amic al școalei«, considerând însemnătatea acestei chestiuni, asupra căreia ar trebui să se înlăptă o discuțiune cât mai largă în presa noastră îndeosebi acum, când ca nici odată se simte necesitatea reorganizării învățământului nostru primar și a regenerării statului învățătoresc, mă îndeamnă a-mi rostii și eu în această chestiune păreri întemeiate pe o experiență de 10 ani pe terenul învățământului primar.

Susțin alături de adevăratul amic al școalei, că precum în toate corporațiunile așa și pe te-

renul învățământului inspecția este de o necesitate cardinală și numai prin inspecție să pot constata și delătura relele, neajunsurile și defectele din școlile noastre populare. Prin urmare faptul că venerabilele sinoade eparchiale din Arad și Sibiu au hotărât înființarea câte unui post de inspector școlar diecesan respective archidieceșan trebuie considerat ca isvorit din adevărata iubire și interes, ce poartă pentru înaintarea școlilor populare și a statului învățătoresc.

Sa naște însă întrebarea, că forma, în care s'a conceput de către aceste înalte corporațiuni bisericești inspecția școlilor prin câte un inspector școlar diecesan, întru cât va fi în stare a realiza aspirațiunile legate de această instituțiune? Dacă considerăm marea înținare a eparchiilor noastre, din care cauză inspectorul eparchial — fire-ar el cât de zelos și de conștiencios — numai la câte 3—4 ani va ajunge a inspecta fiecare școală câte odată și atunci numai în mod fugitiv, fără îndoială că puține rezultate se vor realiza, pe când în schimb aceste inspecțiuni vor fi împreunate cu multe jertfe materiale, cari în starea noastră materială de astăzi sânt foarte greu de acoperit.

Pentru a cunoaște adevărata stare a unei școli, care se oglindează nu numai în învățământ, ci și în disciplină și în educațiunea morală a elevilor și pentru a putea cunoaște capabilitatea și hărnicia sau neglijența învățătorului, dela a cărui individualitate încă depinde în foarte mare măsură rezultatul învățământului, și pentru a putea apoi cunoaște cauzele eventualelor scăderi ale școlii ca astfel să poată contribui la îndreptarea acestora, nici pe departe nu poate avea pretențiunea de a fi îndestulătoare o inspecție la 2, 3 sau 4 ani, ci în acest scop e de lipsă un contract mai des cu școala și cu învățătorul. Dacă deci ar fi vorba de o adevărată inspecție a școlilor, care să realizeze pe deplin scopul ce l urmărește, aceasta s'ar putea îndeplini numai prin instituirea în fiecare protopopiat a câte unui inspector școlar tractual, a cărei posibilitate însă din cauza lipsei de mijloace este exchisă și prin urmare nu se poate discuta.

Reiese deci, că această hotărâre a sinoadelor eparchiale nu va putea corespunde intențiunilor și așteptărilor legate de ea și prin urmare va trebui să ne alegem o altă modalitate acomodată împrejurărilor și organizației noastre de astăzi.

Cad deci de acord cu adevăratul amic al școlii, că în starea de astăzi numai protopopii ar fi chemați a îndeplini o inspecție școlară corespunzătoare. Protopopii cunosc relațiunile sociale și culturale din comunele aflătoare în tractul lor, cunosc naturele, individualitatea, capacitatea și scăderile învățătorilor de supt conducerea lor și cunoscându-le acestea cu mult mai ușor vor putea străbate și în interiorul școlii, vor putea constata adevărata stare a învățământului, a disciplinei și a educațiunei morale în școală și nu vor fi expuși niciodată a cădea în greșeala de a aprecia nedrept pe unii sau pe alții, după informațiunile celui ce s'a știut lingui și apropiat mai mult pe lângă inspector. Fiind apoi protopopii și organele superioare administrative și disciplinare a învățătorilor, cu mult mai mare influență vor putea exercita asupra acestora și vor putea mai ușor și mai direct îndrepta relele, ce bântue în școală. Spre acest scop ar fi deci de lipsă ca protopopii afară de examene să mai cerceteze în decursul anului școlar fiecare școală dacă nu de 2 ori cel puțin odată, la ceace ar trebui îndatorăți de către autoritățile superioare bisericești chiar și pe lângă acordarea unor retribuțiuni materiale speciale. Cu ocaziunea examenelor dela sfârșit de an ar trebui apoi concentrați învățătorii din comunele învecinate pentru a asista la examene, iar după examene să se țină conferințe în cari să se scoată la iveală rezultatul acestora atât partea bună cât și partea rea, prin ceace învățătorii s-or alege cu foarte multe și frumoase în-

vătători. Cei mai slăbuți ar avea ocaziunea a vedea rezultatele celor mai destoinici, iar cei mai destoinici ar putea da înținare folositoare celor mai slăbuți. Că însă și aceste inspecțiuni și conferințe să aibă rezultatele lor cu adevărat binefăcătoare și să poată fi ținute la adevăratul nivel pedagogic și didactic, oficiile protopresbiterale ar trebui succesive îndeplinite prin bărbați cu calificățiune și cultură superioară academică, cari se știu emancipa de supt influența micilor patimi și neînțelegeri locale, cari — dure e — mai pretulindeneza bântuie între preoți și învățători și de mulțori chiar și între învățători, unde sânt mai mulți.

Această necesitate au chiar și recunoscut-o deja unii protopopi cu adevărata pricepere de cauza și cu zel pentru emanciparea școlii noastre și-a corpului nostru învățătoresc. Astfel protopopul Sibiului, dl. Dr. Ioan Stroiă, pe lângă că în decursul anului școlar a inspectat mai multe școli, cu ocaziunea examenelor finale concentrează ca delegați mai mulți învățători din comunele vecine, cu cari, după ce în decursul examenelor prin întrebări cu adevărat pedagogice s'a convins despre starea învățământului în școala din chestiune, ține conferințe, cari de multe ori durează chiar și câte 2 ore și la cari — să înțelege — iau parte numai preoți și învățători. În aceste conferințe dă mai întâi cuvânt învățătorului interesat spre a-și constata defectele și respectiv succesele sale în învățământ și a-și le justifica respectivele motive pe acelea, dă apoi cuvântul învățătorilor delegați și preoților spre a-și face observările asupra examenelor și propunerile pentru îndreptarea eventualelor scăderi constatate, iar pe urmă își spune dsa observările cu cea mai desăvârșită francheță, sinceritate și cunoștință pedagogică. Unde e de lipsă nu lipsește nici asprimea o asprime însă din care transpiră o adevărată iubire părintească, care îndreptează mai mult decât 10 procese disciplinare, pentru că nu se poate afla învățător gelos de numele său și care cătușidecât să respectează să nu se rușineze a-l aștepta și pe viitor cu acelaș rezultat, dacă acela s'a constatat de puțin satisfăcător, ci să naște o adevărată emulațiune între învățători spre a-l procura satisfacțiune și mulțămire.

Discuțiunile din conferință sânt apoi susținute în marginile celei mai severe obiectivității așa încât, dacă sânt cu cătuși de puțină bună intențiune față de afacerile obștești, cei ce au intrat în aceste conferințe ca dușmani, oferindu-le locul de clarificare și înțelegere, ies ca prieteni și tovarăși sinceri de muncă.

După inspecțiunile de peste an de asemenea ține astfel de conferințe, în cari își spune observările și modul de îndreptare cu multă pricepere și bunăvoință. Tot asemenea conferințele tractuale anuale ale învățătorilor din tractul Sibiului, sânt momente de adevărată înălțare sufletească și isvor de entuziasm și lumină pentru învățători prin modul cum și cunoștința de cauza, cu care se desbat temele pedagogice și didactice puse la ordinea zilei. Prin astfel de inspecții și conferințe cred că ar ajunge în scurt timp școala noastră a fi aceia ce ar trebui să fie și învățătorimea un corp conștient, un corp care se respectă și ar impune și altora respect. Trebuie însă să se știe, că d. Dr. Stroiă, după absolvirea teologiei a făcut studii universitare în Germania și înainte de a fi protopop a fost un lung șir de ani profesor la seminarul din Sibiu. Și oare pentru ce n'ar putea fi toți protopopii astfel, pe când sașii d. e. au cu puține excepțiuni tot astfel de preoți prin comune?

Aș dori însă să nu fiu rău înțeles, să nu fiu considerat ca voind să-l aduc laude d-lui Dr. Stroiă, pentru că n'are lipsă de ele, ci ca dorind a arăta cum ar trebui să meargă lucrurile în toate protopopiatele noastre pentru a scuti superioritățile bisericești și școlare de a-și bate capul

cum ar putea oare exercita o inspecțiune corespunzătoare în școlile noastre populare.

Dacă toți protopopii vor lucra astfel apoi cred că nu va mai fi lipsă de inspectori școlari eparchiali, cari fire-ar ori cât de destoinici, de zeloși și conștiencioși n'ar putea nici pe departe realiza rezultatul, ce s'ar putea realiza prin protopopi.

E. P.

Scrisoare din Blaj.

Iulie 1910.

Din nemărginire se coboară o apăsare înăbușitoare, săgețile soarelui pătrund cu putere, iar albastrul înălțimilor vestește liniște și pace. Serătorii se topesc în aurul holdelor și pe urma lor răsar clăile de grâu. Viața, nesecata viață se prelinge în armonia unui cântec veșnic... *Blajul*, stâncă de granit în volbura vremilor, stăi mare și statornic în marea de plesnete furioase, cari și au jurat peire. Și se nutresc dușmanii cu nădejdea prăbușirei tale, — sufletul tău celtit și curat le va curma însă vrerea. Cuprinde cu dragoste pe fii credinței tale și păstrează și neșovăita așteptare în crepătul zilei ce întârzie... Recules o leacă din amarul desnașdejdiilor trecute de curând peste liniștea ta, prestigiul tău rămâne va neatins în lungă și nepătrunsă desfășurare a întâmplărilor.

Dezasrul alegerilor electorale s'a motivat la noi prin un adânc și justificat resens. Lumea în treagă era consternată la vestea mișelilor săvârșite, s'a trezit însă de grabă la conștiința eternului adevăr, care inclină cumpana spre noi și cauza noastră.

Și din durerea generală s'a pornit apoi o grandioasă manifestație de dragoste și recunoștință pentru erou, dela Vinț, și s'a continuat prin demonstrație puternică înaintea casel idealistului și neînfricatului luptător: *Iuliu Maniu*.

Iară voi, loialii și dreptii noștri stăpânitori, cari și de astădată ați dovedit sălbateca voastră obârșie rămâne-veți un sângeros memento pentru cei ce vor răsări din noi și *sufărința neamului*, suferință pornită din vandalismul vostru, săvârșită pe căile cari vă poartă spre tot ce e al nostru, va deslănțui odată o dreaptă răsplată.

Reuniunea femeilor române din loc, sub preșidenția dnei Cornelia Drac, a aranjat în luna trecută o tombolă în grădina Domșă din Veș, sortându-se 200 de obiecte. Lumea a jucat vesel până în zor. O succasă întreprindere a acestei reuniuni, care înfloresce sub o conducere conștientă.

S'a coborât apoi peste noi o zi de tristă amintire. Menajarea lui Șeghescu. Vre-o câțiva dintre oamenii noștri, uitând de severitatea opiniei publice, sub fel de fel de considerații s'au îmbrițșat cu acest trădător infam, în chip de președinte. Dacă dlui Șeghescu îi succede să scoată din minți astfel de oameni, atunci trebuie să cred că este destul de periculos pentru noi și bine conștiință a puritanismului se cam clatină în țara noastră. Ori poate interese egoiste v'au determinat acest pas, prea sticșății mei domni? Pe teți spori în tihnă ceata celor desbinați, de doar Bunea cel temut își doarme somnul în veci și sabia lui de foc e înclinată...

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réi**

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului. Inprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă!

A urmat o petrecere în liber a mezeriilor noștri.

Steagul reuniunii a fost confiscat în mod mișcunos prin sbirii împănati, pe motiv că a fost desvilit în »mod ostentativ«. Chestia s'a pertrat la pretură. Președintele societății a fost judecat la 50 coroane pedeapsă, iar confiscarea definitivă a steagului s'a stabilit în sentință.

S'a dat recurs... Oare »istanța« a doua va avea alt suflor?

În localul casinei române din loc s'a aranjat o frumoasă și instructivă expoziție de pictură.

Domnul Antoniu Zeiler, pictor academic, diplomant din Italia, s'a stabilit la noi de vre-o 5 an de zile. Dsa propune în mod privat cu un sistem remarcabil pictura în olei. E de admirat, elevii domnului Zeiler după câteva săptămâni de studiu deja produc lucrări de efect... Profitul moral e nelăgăduț. Gustul artistic să potențiază iar elevii se cultivă în mănuierea penei. Expoziția anului acesta s'a constituit din vre-o 30 tablouri copiate.

Vre-o câteva au atins cu adevărat un succes mare.

Datorim recunoștință domnului Zeiler pentru buna sa pornire și așteptăm dela publicul nostru o dreaptă apreciere și o sprijinire sfârșitoare. *Coresp.*

INFORMAȚIUNI.

ARA D, 10 Iulie n. 1910.

— *Din cauza sfintei sărbători de mână, numărul următor al ziarului nostru va apărea numai Mercuri, la orele obișnuite.*

— **Teroare în Făgăraș.** Ni-se scrie: D. comerciant Gheorghe Bârsan, un vrednic fruntaș din Zărnești, este de câteva luni conducătorul birtului văduvei Todor Vulsan. Zilele aceste s'a trezit de-odată proprietara birtului cu un act al direcțiunii financiare din Brașov, în care i-se cere nici mai mult nici mai puțin decât ca să delătore din postul său de conducător al birtului pe d. Gh. Bârsan. În motivarea acestui ordin se spune, că »actualul conducător Gh. Bârsan își folosește postul său pentru agitație în contra ideii de stat maghiar și în contra locuitorilor de limbă maghiară«. În caz contrar îi se va detrage licența. În ordin se mai spune, că în contra acestei hotărâri se poate face recurs în timp de 15 zile.

— † **Dimitrie Cunțan.** Din Sibiu ni-se telegrafiază că merituosul profesor de cant și tipic dela seminarul Andreian din Sibiu, Dimitrie Cunțan, care timp de 45 de ani a slujit ca profesor la seminar, a repauzat erii, Duminecă, repentin. Defunctul e tatăl poetei noastre Maria Cunțanu.

Odihnească în pace!

— **Concurs aviativ în Brașov.** Duminecă în 31 Iulie n., după amiază se va ținea în Brașov un concurs aviativ, aranjat de societatea pe acții »Helios«, al cărei președinte este principele Ludovic Windischgrätz. La concurs vor lua parte doi aviatori cu câte-un monoplan și biplan. La concurs vor participa și principele Windischgrätz.

— **O rectificare.** Dela dl Dr. Emil Babeș, avocat în Budapesta, primim următoarea scrisoare:

În articolul »Congresul bisericii sârbești și procesul mănăstirilor« publicat în numărul 133 al

ziarului d-voastră, cu mare surprindere am văzut, și numele meu între numele persoanelor, cari au primit diferite sume din bunăvoința »radicalilor sârbi«, adică a comitetului congresual din Carloveți.

Spre orientarea publicului aflu de lipsă să constat, că sumele registrate nu mi-s'a plătit de bunăvoie, ci în urma »sentințelor judecătorești«, ca spese staverite față de mitropolia sîrbă, în favoarea mitropoliei noastre, deci nu pot figura între speșele »dificultate« și nici numele — al avocatului contrar — între persoanele favorizate de radicali sârbi.

Greșite sânt și datele referitoare la procesul mănăstirilor căci acest proces nefiind încă terminat, contrarii noștri sârbi până acum nici n'au avut moiv a ne plăti speșe. Cu deosebită stimă, *Dr. E. Babeș.*

— **Accidentul unui aviator.** Din Geneva se telegrafiază că vestitul aviator belgian Kinet, care a luat parte și la concursul de aviațiune din Budapesta, a căzut cu biplanul său din înălțime de 6 metri. Biplanul s'a sfărmat complet, iar Kinet a fost grav rănit. Kinet zburase aproape o oră întreagă, când aparatul de-odată a fost prins de-un val de vânt și isbit de un copac. Kinet a sărit din biplan, dar căzînd și-a contras leziuni foarte grave. Medicii numai puține nădejdi au să-l scape.

— **Necrolog.** Iosif V. Papp, episcop al bisericii ortodoxe române din O.adea-Mare, a ră-pausat la 8 Iulie n., în vîrsta de 90 de ani. În-mormântarea lui a avut loc la 10 Iulie n. Odihnească în pace!

— **Dispariția lui Iohann Orth.** Din Viena se anunță: Consiliul tribunalului Curții imperiale supt președinția președintelui cavaler Seidl s'a ocupat cu cererea arhiducelui Iosif Ferdinand, un nepot al arhiducelui Ioan Salvator, numit Ioan Orth, care acum 20 de ani a dispărut fără urmă.

Ioan Orth acum 20 de ani s'a căsătorit la Londra cu artista Stubi Mili apoi în tovărășia a 3 ofițeri și 24 matrozii a plecat cu vaporul Santa Margareta spre America.

Dânsul a fost văzut pentru ultima dată la 10 Iulie 1890 când a plecat cu vaporul dela Buenos Ayres spre Valparaiso.

Acuma sânt 20 de ani și nu se știe nimic nici despre dânsul, nici despre persoanele care-l în-tovărășiau.

Nepotul lui voește să dovedească că vaporul a dispărut în valuri la 21 Iulie 1890 la Cap Ford, în urma unui uragan îngrozitor, și prin aceasta cere ca unchiul lui să fie declarat mort și să desemneze un tutor.

Tutor a fost numit avocatul Leopold Teltscher, iar ordinul referitor la chestia aceasta se va publica în numărul de mână a »Monitorului oficial« și în toate gazetele din strălănatate.

Dacă în timp de 6 luni nu se prezintă nimeni să dovedească că Ioan Orth trăiește, declararea morții se va ridica la valoare de drept.

În cazul acesta și celelalte persoane ce se aflau pe vapor, vor fi declarate moarte.

— **Bombă la un banchet.** Din Lisabona se anunță că în provincia Alcantă s'a întâmplat un atentat cu bombe, cu prilejul unui banchet aranjat de un bancher din Monover. La banchet erau invitate o mulțime de persoane, când deodată în decursul discuției supt masă explodează o bombă. Trei dintre participanți au murit pe loc, iar treisprezece, între cari și bancherul au fost grav răniți. Se crede că lucrul a fost pus la cale de anarhiști.

— **Dr.-ul Ehrlich despre descoperirea sa.** Ehrlich răspunde printr'o scrisoare publicată în »Frankfurter Zeitung« că leacul se va întrebuiți numai în clinice, căci mai e nevoie de experimentare îndelungată, deoarece nu se poate ști de nu se vor da la iveală oareși-cari slăbiciuni sau neajunsuri.

E dovedit că ucide în 24—48 ceasuri spirochaetele primitoare ale boalei și că folosește chiar acolo unde argintul viu e nepuțințos.

Dar s'a dovedit chiar de pe acum că în 8—10 la sută din cazurile tratate s'a întors boala. La inși la cari sifilisul a început a face stricăciuni organice, leacul nu e în stare a repara. Sifilisul moștenit se poate lecuși lesne. Inflamația ce se face la locul injectării e de folos căci face de se împrăștie arsenicul mai încet.

Până acuma s'a văzut că medicamentul nu trebuie dat la cei bolnavi de inimă.

Ehrlich nu crede că se va putea face ceva în privirea sifilisului prin vre-un ser (căci leacul lui nu e ser, cum din greșeală tot scriu ziarele străine și ale noastre după acelea), căci serurile nu omoară toți microbii.

Mai arată că trebuie să se caute mai întâi mil de cazuri la clinici, spre a se vedea mărimea dozelor și cazurile la cari ar fi primejdios leacul. Nu-l poate da în mână doctorilor particulari, căci se teme că se vor face cercările dintâi tocmai la cazurile cele mai desnădăjduite, după cum s'a întâmplat cu tuberculina lui Koch, și deci se va compromite ca și acela.

De altfel știrile ce primește profesorul Dr. Ehrlich de dela clinice sânt foarte încurajatoare și are cea mai mare nădejde în viitor.

— **Conjurația din Constantinopol.** Știrile oficioase ale poliției din Constantinopol întăresc svonul lătit despre o anume societate reacționară — descoperită de curînd — al cărei scop ar fi detronarea noului regim turcesc. Dintre membri acestei societăți, șaiszeci și șase de inși au fost arestați și sânt cea mai mare parte ofițianți dați afară din slujbă. Se crede că conducătorii intelectuali ai acestei mișcări sânt câteva personaje însemnate, cari făceau parte din regimul trecut.

— **Catastrofa baronesei Delaroche.** Concursul de aviațiune din Betheny își are deja numărul său de victime. Cea dintâi zi a concursului s'a încheiat cu moartea aviatorului Wachter și de-atunci nenorocirile se urmează regulat. Baronesa Delaroche trage de moarte pe urma căzăturii din care s'a ales cu un picior și o mână frîntă. La început se credea că baronesa a primit o lovitură și în țeasta capului, dar faptul acesta s'a constatat mai târziu ca neadevărat. S'a constatat apoi că catastrofa a fost pricinuită de defectul motorului și nu de curențula aeroplanului ce trecea pe deasupra, Baronesa a căzut din ziua catastrofei în letargie și sânt puține nădejdi de scăpare.

— **Greva tipografilor din Brașov.** »Gaz. Trans.« scrie: Greva culegătorilor în Brașov e pe sfârșite. În cât pentru tipografia noastră putem zice, că ea se sfârșește în săptămâna aceasta. Ne-a succes a angaja tipografi harnici neorganizați și stabili și săptămâna viitoare ne va fi complet personalul. Numărul de azi e cel din urmă, ce apare cu cuprins mai mic; în săptămâna viitoare el va eși în extenziunea obișnuită.

Totodată vestim cetitorilor noștri, că la dorința mai multora, numărul de Duminecă al »Gazetei« va apărea de-aici înainte ilustrat.

— **Instigatorii funcționarilor dela căile ferate franceze.** Din Paris vine știrea: Hevré în numărul de azi al ziarului său provoacă pe funcționarii căilor ferate cari sânt în rezerva armatei, să nu se prezinte la deprindere de arme dacă vor fi chemați, sau »să pună bine locomotivele«.

Guvernul a dat pe Hevré în judecată pentru instigație.

— **Medic român în Karlsbad.** D. dr. Vajda Voevod, deputat în Camera ungară, s'a stabilit pe timpul verei la Karlsbad, Marktplatz, casa Zawojki, în fosta locuință

a drului Mera, unde dă consultațiuni pentru maladiile interne.

— **Intoarcerea canonicului Baud.** Din București se telegrafiază că Baud, canonicul catolic care părăsise România în urma scandalului provocat prin scrisoarea ce publicase asupra unei prelinse treceri la catolicism a răposatului mitropolit Calinic, s'a reîntors în România, Vineri după amiază.

Poliția din Predeal observând prezența preotului catolic, a înștiințat imediat telefonic siguranța generală din București, avizând în același timp și pe comisarul special de siguranță care se află detașat la Sinaia.

Până la sosirea instrucțiunilor cerute, canonicul Baud a fost pus sub supravegherea agenților de poliție.

Cum se spera, însă, că instrucțiunile dela direcția siguranței generale aveau să fie date imediat telefonic, trenul de Arad, în care se afla preotul catolic, a fost oprit în gara Predeal cinci-spre-zece minute peste ora fixată de plecare.

Instrucțiunile întârziind, canonicul Baud a fost invitat să părăsească trenul și să rămână în stația Predeal. Cu toate protestările sale, preotul catolic a trebuit să se supună ordinului autorității și să aștepte în gara Predeal comunicarea dacă va fi primit sau nu în țară.

La orele 11 și 18 dimineața sosind în Sinaia primul-ministru și cum până la acea oră nu se dăduse nici un ordin dela București, comisarul de siguranță s'a prezentat d-lui Ionel Brătianu, cerându-i instrucțiuni.

Primul ministru a dat ordin ca preotul catolic să nu fie primit în țară sub nici un cuvânt și cu primul tren să fie trecut peste graniță.

Baud a cerut protecțiunea legațiunii franceze din București.

Ministrul Franței a intervenit pe lângă d. Brătianu să permită intrarea lui Baud în țară.

— **Inchiderea congresului slav.** Din Sofia se telegrafiază că ieri a fost închis congresul panslavilor, după ce președintele a mulțumit celor de față pentru interesul dovedit față cu lucrările congresului, iar orașului pentru primirea frumoasă făcută »fraților« slavi. Înainte de închiderea congresului s'a citit o telegramă de felicitare trimisă de Regele Bulgariei.

Congresul a hotărât între altele să facă apel la toate academiile și instituțiile științifice slave de-a intra în legături cât mai strânse.

— **Holera în Rusia.** Holera în Rusia ia proporții tot mai mari. După ultimul buletin s'au declarat în Rusia dela 6—12 Iunie a. c. 3566 cazuri de holeră dintre cari 1420 mortale.

Aceste cazuri sânt repartizate în mai multe guvernamente, printre cari și întregul teritoriu al Donului.

Din Sulina (România) se anunță: Telegrama particulare, primite de armatorii din localitate, anunță cazuri de holeră la Vulkov și Kilia-Rusă.

Întreaga regiune Pardina-Sulina e serios amenințată de teribilul flagel.

S'au luat măsuri de pază; cum însă această frontieră, din cauza bălților și a stufului, se pretează foarte greu unui control serios, măsurile ar trebui întoarse și întreprinse.

Joi, canoiera »Siretul«, staționară la Sulina, a plecat la Cetal, pentru a face poliția malului dinspre Rusia, iar la mila 3, serviciul sanitar a instalat o etuvă spre a dezinfecta efectele pescarilor din bălțile dintre canalul Kilia și Sulina.

Dentist român în Arad, Virgil Muntean, Szabadság 1ér 3.

— **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Ciszădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în de-

pozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebită atențiune asupra reverențelor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Cronica socială și artistică.

Petrecere de vară în Cărnăraș. Tinerimea română din Câmpie invită la petrecerea de vară ce va avea loc în Cărnărașul deșert, cu prilejul adunării generale a de-părțământului Mociu al Asociației — la 24 Iulie n. Inceputul la orele 8 seara.

Petrecere vară în Turda. Societatea de lectură a femeilor române din Turda invită la petrecere de vară ce avea loc la 24 Iulie n., în hotelul »Elisabeta« din Turda. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Nou

15 Iulie 1910.

De nou a ploiat, dar puțin și fără să strice secerii început.

De prezent e vreme bună și e nădejde să țină încă câteva zile.

Tîrgul de bucate stagnează și afacerile decurg fără nici o animație.

S'a vândut azi

grâu 200 mm.	8.50—	9.—
orz mm.	5.30—	—
ovăz mm.	6.30—	—
secară mm.	6.50—	—
pașupol 200 mm.	5.30—	5.40

Prețurile sânt scocote în coroane și după 50 big

Bursa de schimburi și efecte din Budapesta.

Budapesta, 5 Iulie 1910.

Prețul cerealelor după 100 big. » lost următorul

Orlu nou

De Tis	20 K. 60
Din cavaleratul Albei	22 » 90
De Pesta	20 » 40
Bănănesc	20 » 70
De Bacica	23 » 40
Secară de calitate I.	14 » 20
Orzul de nutreț, calitate I.	12 » 75
Ovăz de calitate I.	14 » 10
Cucuruz	11 » —

BIBLIOGRAFII.

A apărut nr. 6 din revista »Amicul tinetinel«, pentru copiii noștri. Abonamentul 5 coroane anual. Redacția: București str. Romană nr. 12.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare:

Ioan Adam. Aripă tăiată. Nuvele.	2.—
C. Tutoveanu. Albastru.	1.—
Din bibl. Minervei à 30 fil Nr. 84	
C. Flammarion.	
Catachismul din Martinica. Trad. de Victor Anestla.	
Nr. 85 Voltaire. Micromegas. Cu o prefață de I. B. Hétrat.	

La librăria »Tribunei« se află de vânzare, + 10—20 fil. porto:

Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești	1:50
Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca	5:60
Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan	3.—
» » » Explicarea psalmilor din orologiu	5.—
Olariu I. Dr. Introducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II	5.—
Olariu I. Dr. Manual de Teologie dog-	

matică ortodoxă	10-
Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni	10-
Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericești	3-
Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Uniunea românilor din Transilvania cu biserica romano-catolică supt împăratul Leopold I	25
Andrei Ghidiu și Iosif Bălan. Monografia orașului Caransebeș	3-
Avram Corcea, Balade populare	14 s
Inimicul soacrelor, Comedie într'un act	— s
Scene din vieața militară, de N. Stupariu loco'ent.	—
Estras regulamentul dînserviciului de câmp	— s
I. Balan, Nazarenismul. Istoria și ființa lui	2- 2
» Fizica pentru școalele populare partea I	—
I. Balan, Fizica pentru școalele populare partea II	—
I. Balan, Agricultură Partea I	1-
N. Macovișteanu, Dela sat, piesă populară în 4 acte.	— 2
I. Bălan, Iancu de Hunyad, Cercetare istorică	— 2

Tot dela librăria noastră se mai pot procura revizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a. scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii călători etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30— 20 fileri pentru porto. poștal.

Comandele de cărți etc. precum și prețul la să se adreseze către: **Librăria »Tribunei«** Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Administrației.

Alexandru Icozan, Birchis. Am primit 6 cor. abonament până la IVII 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Giargiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și com

„Wällischhof“ sanatoriu

aranjat după sistemul Dr. Lahmann, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice (1 oră și jum. depărtare dela Viena) în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf:

Maria Enzensdorf (bei Wien)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„GRĂNIȚERUL“

Institut de credit și economii în H. Dobra.

CONCURS.

La institutul de credit și economii »Grănițerul« în H. Dobra este de ocupat

Un post de funcționar.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară și că posed perfect limba germană atât în vorbit cât și în scris.

Ofertele cu arătarea pretenziunilor de salar sunt a se înainta direcțiunii până în 23 Iulie st. n. 1910.

Direcțiunea.

Se caută un hotelier român.

Dumitru D. Lifană, hotelier în Poiana-Sibiului se retrage — din cauze familiare — și dorește pe calea aceasta a afla un întreprinzător bine priceput în afaceri de cârcimărit.

Hotelul e binecercetat și situat în cea mai bună poziție din comună.

Sunt preferiți cei căsătoriți, dar fără copii.

Deritorii cari pot fi angajați cât mai neîntârziat să se adreseze direct hotelierului Dum. D. Lifană, Pojana, (Szeben-m.)

Medic român în Karlsbad.

Dr. ENEA NICOLA

KARLSBAD,

sa mutat în casa „Billroth“ lângă Sprucei.

Imprumuturi ieftine

fără orice cheltuieli se mijlocesc pe moșii cu amortizație pe lângă 4 1/2% dela 10—65 ani, și poveri mai scumpe vor fi scoase după etalonul de mai sus.

Orice mașini agricole, fabricații de prima clasă și cea mai nouă construcție, ca mașini de treierat cu vapor, benzină și ulei brut (noui ori folosite) apoi mașini de sămănat, vânturat, mori cu vapor, benzină, olei brut sau jilipuri, pe lângă plătire avantajoasă în rate și fără urcare de preț.

Vânzare și cumpărare de moșii, mori, fabrici, case etc. etc.

Agentura generală pentru comitatul Arad, Cianad, Bacibodrog, Timiș, Torontal și Caraș a aparatului »IDEAL« pentru acetilend, Kellner & Schnanzer din Budapesta, cu lumina frumoasă și suportabilă și cu manure garantat cea mai simplă și mai sigură.

La chemări în provincie se trimit funcționari specialiști.

Agenti cinstiți pentru țară se caută pe lângă onorar.

Agentura generală comercială **Palmert Mátyás,** Timișoara (centru) Prinz-Eugen gasse Nr. 3. (lângă cuștarul Kech).

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praful. Comandele din prov. se efeptuesc imediat și pr.

ANUNT.

Caut

o păreche de români harnici

bărbatul să fie ca logofăt la moșie, iar femeea lui să știe a conduce cu pricepere gospodăria. Informațiuni la **N. Lupan,** București, Calea Victoriei 24.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de **spălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta.

Serviciu ireproșabil. — Prețari conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon 2.

KRAUSZ HENRIK

Budapest, IV, Veres Pálné u. 40.

Trimitte mașini de prima calitate SINGER pentru 30 fl. cu suveică centrifugală 40 fl., mașini de cusut centralbobin 45 fl., mașină de cusut cu 5 sertare și suveică în roată pentru 55 fl., mașini centralbobin cu suveică capitară — pentru 65 floreni.

Biciclete cu totul noi 50 fl., cu frână liberă 60 fl., deasemenea mașini industriale foarte ieftine, cu bani gata.

Vanzătorii au scadență la preț, prospecte gratuit și fr. Corespond. în limba magh. și germană.

MAGAZIN DE MOBILE

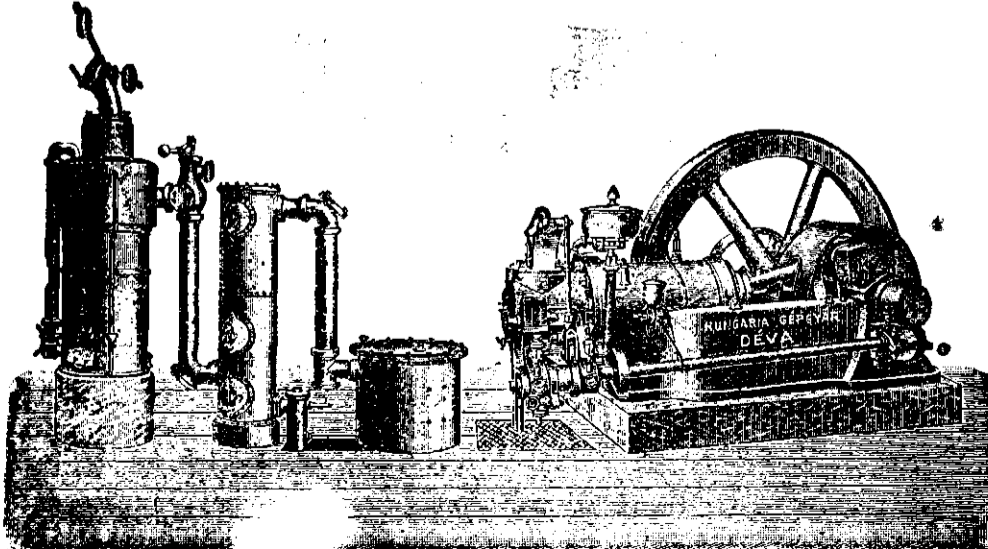
HACKER JOZSEF

simplar artistic pentru edificii și mobile, în LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

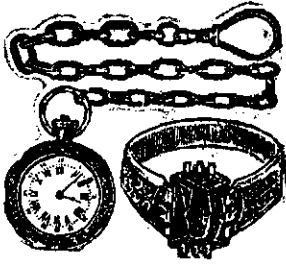
Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă și dir. material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA“ societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit: **Tot-felul de mașini economice.** Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru treierat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500. Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni. Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheață, lăptării și fabrica de cașuri și repararea canelilor. Stațiuni de automobile.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

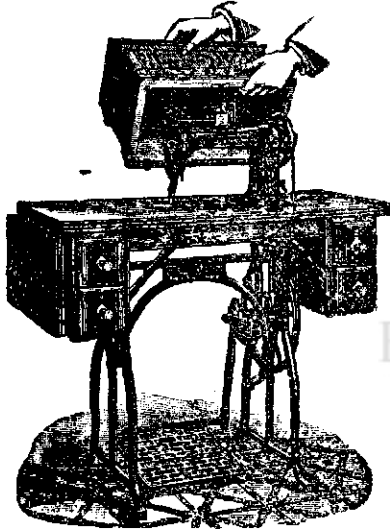
Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel. Articolii de argint de China. Ochelari și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Cea mai veche prăvălie de mașini de curut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

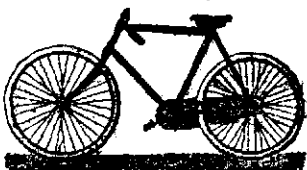
Fondat în 1886.

Reinhold ZOLLER
măstru mehanic
FEHÉRTÉMPLOM
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă on. public de

loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurătate de mașini și biciclete.

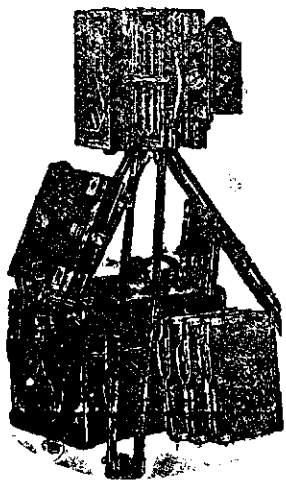

Prețuri moderate. Serviciu prompt.

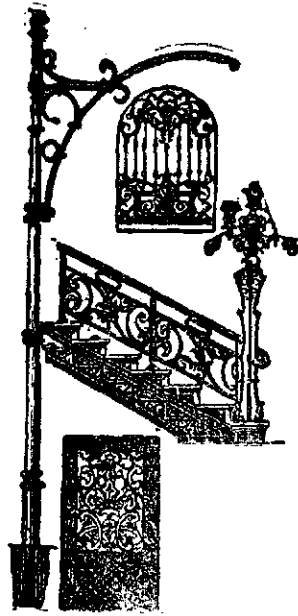
PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat „KODAK” în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, rdăreu canelarie și de Schwarzwa'd. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma.

Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

B. Bak Sándor

lăcătar și zidar specialist
Kolozsvár, Malom-u. nr. 16.

Recomandă vărteje pentru ferestri sistem Szultzberger, sunt cele mai bune — reprezentanța pentru părțile ardelen.

În nou zidita fabrică se execută: tot-felul de lucrări de lăcătar, fiere pentru zidiri, compoziții de fier, gratii și lucrări de fier, etc. gratii și lucrări specialiste de faur. — Telefon nr. 508.

Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați
Oradea-mare—Nagyvárad.

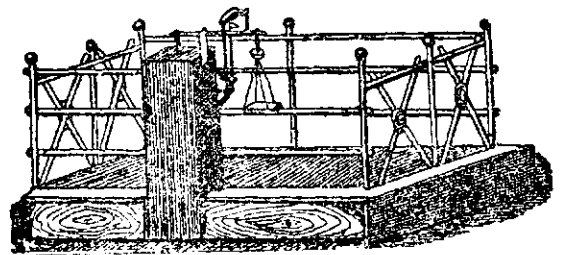
Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferenczi din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate ghetă americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghetă orthopedice conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobote) pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea unei ghetă folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distinsă stimă:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

Prima fabrică de cumpene și greutate din Brașov.

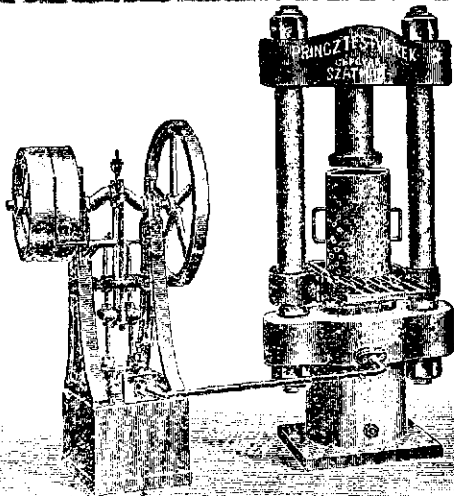
PAUL WIDMANN
Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de: cumpene și cântare, balanse-zecimale, centimale și cumpene-pod, precum și greutate cu prețurile cele mai moderate. — Serviciu conștiințios.

Se primesc reparări și autentificări din nou.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori
PRINCZ TESTVÉREK
din SZATMÁR.

- Pregătesc petrine și orice mașini pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghioat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tractație circumpețială. —
- Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■ ■

Corneliu Demeter

:: apotecar ::

Orăștie (Szászváros) lângă bis. ev. ref.

PERONOSPIN

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos contra peronosporii, la stropirea viilor. De 9 ani este în folosință cu cel mai bun succes.

Prin întrebuițarea »PERONOSPIN«-ului, viaa va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea petrii vinete, nu s'ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta verzește peste măsură frunzele, și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea ce înseamnă pierdere de putere.

Pravul meu de stropit, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

Folosirea »PERONOSPIN«-ului e și mai ieftin și mai simplu în manipulare decât piatra vânăta. Întrebuițarea »PERONOSPIN«-ului: La stropirea întâi e a se pune un pachet într-o hectolitru de apă. La a doua stropire un pachet și jumătate, iar la a treia, două pachete la o hectolitru de apă, mai trebuie pus și un kilogram de var nestâns.

Pravul va fi pus în un butoiu menit anume numai pentru mestecare (disolvare) și plin cu apă. În câteva minute pravul să disolvă. Apoi butoiul să clătină bine. Așadar »PERONOSPIN«-ul nu trebuie mărunțit ori topit în apă caldă, ca piatra vânăta. La pravul pregătit de mine nu e iertat să se pună sodă.

Fac atent pe fiecare, ca la cumpărarea de astfel de pravuri, să fie precaut, căci în comerț să vând adese pravuri de nici o treabă, și pregătite de oameni, cari nici idee n'au despre compoziția lor astfel de pravuri, și așa proprietarul viței în loc să-și folosească, își face numai pagubă în via.

„PERONOSPIN«-ul

e aprobat ca cel mai bun, și prin folosință s'a dovedit a fi mai cu efect ca piatra vânăta sau alte asemenea mijloace, și e totodată cel mai lez. E preparatul meu propriu. **Prețul unui pachet 50 filleri.** Fiecare pachet e provăzut cu numele meu. La comanda de 15 pacheturi se trimite franco adică fără spese postale plătind numai 7 cor. 50 fl.

Stropirea cu »PERONOSPIN« e mai bine dacă se face în zi senină; pe timp noros ori ploios nu, nici contra vântului.

Dar »PERONOSPIN«-ul, afară de vii, să poate folosi cu efect admirabil contra boalei de grumpene, cum și la stăpîrea omidelor și insectelor stricacioase la pomi; contra păduchilor de trandafiri (la trandafiri fără var), și la desinfectarea cotețelor de galițe.

Văd. Engel Vilmos^{-né}

Institut chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei, stofei etc.

Făgăraș—Fogaras (Transilvania).

Intreprindere de primul rang.

Primește spre curățire chimică, cu prețurile cele mai ieftine, fără ca să le descoase, tot-felul de haine de bărbați și femei.

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, coviltire, covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși, ș. a. precum și ghețe din piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate: Transformarea, curățirea și înălțirea perdelelor de dantele și a țesăturilor.

Primul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

GUIDO KOVÁTS

atelier optic, mehanic și electrotehnic.

SIBIU—NAGYSZEBEN, Heltauergasse Nr. 27.

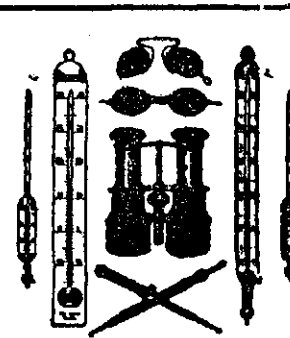
Recomandă depozitul bogat asortat de ochelari și zwickeri, lornete de aur și argint, duble, nickel și plumb.

Cele mai fine lornete de câmp și telescoape franco de operă etc. Aparate și utilități fotografice.

Barometru și Termometru.

Gramofone.

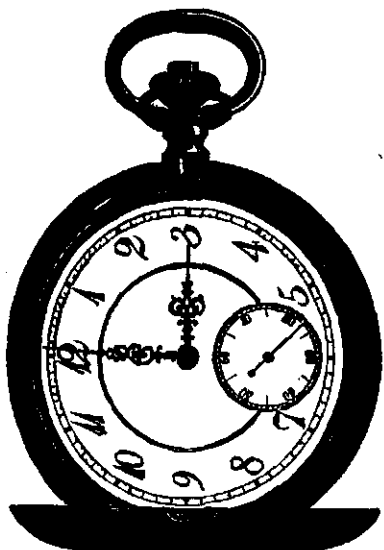
Atelier pentru aparate fizicale pentru școală etc.

Tot-felul de cumpane și măsurătoare de fluidități ș. a. pentru vinars, vin, must, oțet și cumpană pentru zahăr. etc.

Mare depozit de: Instrumente chirurgicale.

Reparările se fac prompt și ieftin. Serviciu conștițios.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ.

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Perceș-u. 9.

Primește: plănuierea și zidirea de birouri, școlă etc, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ I struitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
 ■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest râm, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

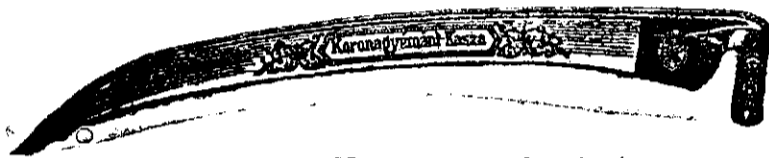
■ Mare depozit de sticlă în plăci. ■

Comandele stăt din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătăută odată se poate coși zlua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găseșc între ele. Pentru trănicia flocărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comande de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2- 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —

Comandele se pot face prin trimi. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
 Kaposvár, Fő-utca 22 T.

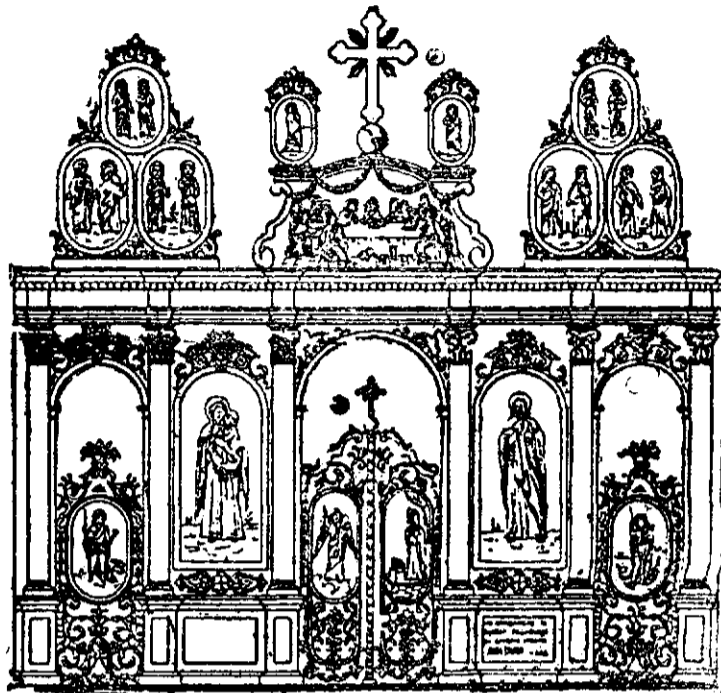
Fondată la 1870.

Fondată la 1870.

— Edificător de altare și iconostase bisericesti. —

Komáromi László

Rákospalota (I. Budapesta) Str. Főut 49.

Edifică și aranjază pe deplin:

altare, iconostase, icoane, statuie, strane, amvoane, scaune (bănci) bisericesti, ș. a.

Renovez pe deplin, ori în parte bisericile pe lângă prețuri foarte ieftine. Poftim pe ori-cine să binevoiască a compara prelim'narele mele cu ori-care din străinătate.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se gășesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.